

I forrige Nr. af Bogvennen ses (S. 2) et Billede af en Bog, hvis Blade højest upraktisk straalers vifteformet tilvejs, og i den ledsagende Tekst giver man det tykke Papir Skylden for dette generende Fænomen; efter al Sandsynlighed er det rigtigt, da det ikke er saa sjældent, at f. Eks. Forlæggere for at faa et lille Manuskript pumpet op til en Bog, de kan være bekendt at forlange 6—8 Kr. for, anvender papykt Papir. Men det vilde være en Vildfarelse, hvis man heraf sluttede, at blot man bruger tyndt Papir, er alting godt; thi saaledes er det ingenlunde. Mindst lige saa vigtigt som at Papiret ikke er for tykt i Forhold til Bogens Format, er det, at Papiret gaar paa den rigtige Led. Et Par Ord om hvad man forstaar herved, er maaske ikke overflødige.

Ved det haandgjorte Papir spiller Forholdet ingen nævneværdig Rolle; i Bunden af den Form, hvormed Papirmassen øses op fra Karret, lejr Massens Smaadele, Fibrene, sig saa godt som lige- ligt i alle Retninger. Anderledes med Fabriks- varen; i Papirmaskinen, hvor Papirmassen flyder som en Strøm gennem en Kanal, kan det ikke undgaas, at Fibrene antager Strømmens Retning, og naar de i den Stilling er faldet til Leje i det færdige Papir, har dette i høj Grad faaet „Led“, d. v. s.: det lader sig let rulle sammen til en Cy- linder, der gaar paa langs ad Fabrikationsretning- en, men vanskeligt paa den modsatte Led, hvor Fibrene stritter imod.

Vil man nu have godt Fald i en Bogs Blade, maa man derfor sørge for, at Papirfibrenes Ret- ning kommer til at ligge paa langs ad Formatet (vinkelret paa Tekstlinjerne). Gaar Papiret paa den modsatte, forkerte Led, vil Bladene naturlig- vis stritte des mere, jo tykkere Papiret er; men til Gengæld: jo tyndere det er, des mere buler det i Ryggen ved Hefningen, hvad der ved Bøger med snæver Indermargen kan virke meget ubehageligt under Læsningen.

Det er nemt nok at se, om sribet Papir gaar paa den rigtige Led, eftersom Striberne (de lyse Linjer, der med 2—3 cm.s Mellemrum ses, naar Papiret holdes mod Lyset) altid løber paa langs ad Fabrikationsretningen. Men heller ikke ved ustribet Papir volder Konstateringen Vanskelig- hed, idet man blot stryger det haardt mod en Kant (Tommelfingerneflen f. Eks.); det bølgder da, hvis man har strøget paa tværs ad Retningen, medens det i modsat Fald holder sig glat. Man kan ogsaa lade et ganske lille Stykke flyde paa Vand; det vil da altid krumme sig og Cylinderen angive Retningen.

Der er mange Bogmagere, der aldrig skænker Spørgsmaalet om Papirets Led en Tanke; mig bekendt er der kun een eneste københavnsk For- lægger, der altid sørger for, at hans Bøger er ret- vende. Hos Bogtrykkere (i Modsætning til Lito- grafer) træffer man ogsaa ofte paafaldende Lige- gyldighed derfor. Til Gengæld spiller det en uhyre Rolle for enhver Bogbinder, alene af den Grund, at to Stykker Papir ikke kan sammenklæbes glat uden at bule, hvis ikke begge Kanter gaar paa den rigtige Led. Og hvor ofte har Bogbindere ikke maattet tage imod Bebrejdelser for, at de ind- bundne Bøger ikke faldt godt op eller bulede ved Heftetraadene, Fejl som han har været ganske uskyldig i, eftersom de laa i Papiret. Skal der der- for rejses en Kampagne til Fordel for den funk- tionelle Bog, er der næppe Tvivl om, hvad Bog- bindernes første Krav vil være.

Vanskelighederne, der undertiden kan være ved at faa Kravet gennemført, skal jeg ikke drøfte her, det maa vente til en eventuel anden Gang. Pro et contra i Spørgsmaalet tykt Papir eller tyndt Pa- pir lod der sig ogsaa skrive endnu nogle Spalter fulde; og som bekendt har Papiret Ord for at være taalmodigt — notabene naar det ikke gaar paa den forkerte Led, for saa kan det saamænd være stridigt nok.